

ایران گشت

گردآوری و تنظیم: بهناز قدسی

تعریف گردشگری

گردشگری، سیاحت یا توریسم به طور کلی به عنوان مسافرت تفریحی در نظر گرفته می‌شود. هر چند که در سال‌های اخیر شامل هرگونه مسافرتی می‌شود که شخص به واسطه آن از محیط کار یا زندگی خود خارج شود. به کسی که گردشگری می‌کند گردشگر، سیاح یا توریست گفته می‌شود. واژه گردشگر از زمانی پدید آمد که افراد طبقه متوسط اقدام به مسافرت کردن نمودند. از زمانی که مردم توانایی مالی بیشتری پیدا کردند و عمرشان طولانی‌تر شد، این امر ممکن شد. اغلب گردشگرها بیش از هر چیز به آب و هوا، فرهنگ یا طبیعت مقصد خود علاقمند هستند. ثروتمندان همیشه به مناطق دور دست سفر کرده‌اند، البته نه به صورت اتفاقی، بلکه در نهایت به یک منظور خاص. به طور مثال برای دیدن ساختمان‌های معروف و آثار هنری، آموختن زبان‌های جدید و چشیدن غذاهای متفاوت. گردشگری سازمان‌یافته امروزه یک

صنعت بسیار مهم در تمام جهان است. واژه توریسم از کلمه تور (tour) به معنای گشتن اخذ شده که ریشه در لغت لاتین turns به معنای دور زدن، رفت و برگشت بین مبدأ و مقصد دارد که از طریق زبان‌های فرانسه و انگلیسی به فارسی راه یافته‌است. معادل فارسی آن گردشگر است. جهانگردان یا مسافران عبارتند از بازدیدکنندگان موقتی که دستکم مدت بیست و چهار ساعت و دست بالا، تا یک سال در کشور و یا سرزمینی غیر از محل سکونت دائمی خود به سر برند. افراد ثروتمند معمولاً به اقصی نقاط جهان سفر می‌کنند تا شاهکارهای هنری را ببینند، زبان‌های جدید بیاموزند، با فرهنگ‌های جدید آشنا شوند و یا با غذاهای دیگر کشورها آشنا شوند. اصطلاحات توریسم و توریست اولین بار در سال ۱۹۳۷ توسط جامعه ملل مورد استفاده قرار گرفتند با دقت در سفرنامه‌هایی که به جای مانده به این نتیجه می‌رسیم که آنچه از قرن نهم تا قرن چهاردهم میلادی وجود دارد، سیاحت مسلمانان است به کشورهای خاورمیانه و خاور دور، مانند: ژاپن و آفریقا و اروپا. جهانگردان مسلمان گزارش سفر خویش را در کتابهای جغرافیایی و یا در تحقیقات تاریخی و عقیدتی

ارائه داده‌اند؛ و در این دوران خبری از رفت و آمد سیاحان اروپایی و مردمان غرب مسیحی نیست و گویا آنان هیچ گونه‌ای علاقه‌ای به گردشگری نداشته‌اند. گاهی به یک جهانگرد و تاجر یهودی غربی در بلاد شرق بر می‌خوریم. از قرن پانزدهم به بعد، به ویژه در قرن هفدهم می‌بینیم که جریان گردشگری به طور دقیق به عکس جریان یافته است.

گردشگری انواع مختلفی دارد که میتوان مهم ترین و شناخته شده ترین آن عبارت است از:

- گردشگری تفریحی
- بوم گردشگری (اکوتوریسم): گردش در طبیعت با تأکید بر طبیعت جاندار
- گردشگری درمانی: برای بهره‌گیری از آب‌های گرم معدنی یا برای بهره‌گیری از امکانات تشخیصی و درمانی مثل درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های کشورهای دارای این ظرفیت
- گردشگری مذهبی یا زیارت و حج و سفرهای دینی

گردشگری و توسعه اقتصادی

صنعت گردشگری به عنوان متنوع ترین و بزرگترین صنایع در جهان، مهمترین منبع درآمد و ایجاد فرصت

وجود آثار باستانی فراوان و جاذبه‌های طبیعی و دیدنی نادر و وجود اغلب زمینه‌های گردشگری جزو دهمین و یا به روایتی پنجمین کشور دنیاست ولی در میان ۱۵۰ کشور عضو سازمان جهانی توریسم WTO در امر توریست پذیری در مقام هفتاد و پنجم قرار دارد و در حالی که طی سالها هزینه فراوانی در جهت رونق این صنعت و جذب گردشگر و توریست به کار گرفته شده و میشود پس از گذشت چند دهه هنوز در خم کوچه اول قرار دارد و باز، در حالی که براساس داده‌های آماری، حجم پولی که از راه گردشگری در طول یک سال در جهان جابجا میشود حدود دو و نیم برابر درآمد سالانه کشورهای عضو اوپک از محل فروش نفت است سهم ایران حدود یک دهم درصد است.

بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، ایران رتبه دهم جاذبه‌های باستانی و تاریخی و رتبه پنجم جاذبه‌های طبیعی را در جهان دارا است و یکی از امن‌ترین کشورهای منطقه و جهان از لحاظ امنیت برای گردشگران خارجی است. در سال ۲۰۰۶، در حدود ۷۵۰ هزار گردشگر خارجی از ایران بازدید کرده‌اند و این در حالی است که در این سال ۸۴۲ میلیون جهانگرد در دنیا سفر کرده‌اند. این در حالی است که کشور ایران با سهمی کمتر از یک پانزدهم تعداد گردشگران شهر دبی در سال مشابه، تنها کمتر از یک درصد سهم درآمد جهانی از صنعت توریسم را به خود اختصاص داده‌است. بدیهی است بخش گردشگری سلامت ایران به عنوان یک پتانسیل بالقوه باعث شده که در سالهای اخیر ایران به مرکز درمان کشورهای همسایه تبدیل شود که می‌توان به اقلیم کردستان عراق اشاره کرد، که طبق برخی آمار تنها از این اقلیم در سال گذشته بیش از ۱۰۰۰ ویزا روزه صادر شده که بیش از نیمی برای درمان بهتر به ایران سفر کردند؛ همچنین می‌توان به کشورهای های باکو، ارمنستان، تاجیکستان نیز در استفاده از سفر به ایران برای کارهای پزشکی اشاره کرد، طبق آمار دست اندکاران در سال گذشته نزدیک به ۴۰۰۰

از ورود مسافران خارجی است. هر گردشگری که ترکیه را به عنوان مقصد خود انتخاب می‌کند، حدود ۱۵۷ دلار برای خرید غذا و نوشیدنی هزینه می‌کند. همچنین نگاه آماری به گردشگری خاورمیانه در سال ۲۰۱۵ نشان میدهد دوی، با جذب ۱۴،۳ میلیون گردشگر چهارمین شهر پر بازدید گردشگری جهان، در منطقه خاورمیانه و آفریقا در مکان نخست در عرصه جذب گردشگر خارجی در این منطقه مهم و استراتژیک بوده است. همچنین شهر ریاض، پایتخت عربستان و ابوظبی دیگر شیخ نشین امارات نیز به ترتیب با ۴،۲۷ و ۲،۷ میلیون گردشگر جایگاه های سوم و چهارم را در گزارش مستر کارت به خود اختصاص داده اند.

■ جایگاه ایران در صنعت گردشگری

اما جایگاه ایران در صنعت گردشگری در میان کشورهای جهان کجاست؟ صنعت توریسم و گردشگری در ایران که از نظر تنوع اقلیمی، فرهنگ و تاریخ کهن،

های شغلی برای بسیاری از کشورهای دنیا است، این صنعت که به عنوان موتور توسعه از آن نام برده می‌شود، به علت اهمیتی که از نظر اقتصادی - اجتماعی دارد روز به روز بیشتر مورد توجه قرار گرفته و دولتها به آن اهمیت می‌دهند.

■ توریسم امروزه یکی از پایه‌های اصلی و استوار اقتصاد جهان و از جمله صنایع مهم با رشد سریع در توسعه اقتصادی جهان است که با ایجاد بالاترین میزان ارزش افزوده به صورت مستقیم و غیرمستقیم می‌تواند سایر فعالیتهای اقتصادی و فرهنگی را تحت تأثیر قرار دهد. در تقسیم بندی جهانی پس از نفت و خودروسازی، صنعت گردشگری در رده سوم قرار می‌گیرد. جالب است بدانید در صنعت گردشگری به ازای ورود هر گردشگر به کشور حداقل پنج شغل ایجاد می‌شود و میزان اشتغال بخش گردشگری نیز ۱۱/۲ برابر سریع‌تر از سایر بخش‌ها است. در این میان باید به یاد داشت که اشتغال، درآمد و تفریح از نیازهای اساسی بشر است و همه اینها در گردشگری وجود دارد و این صنعت ظرفیت پاسخگویی به همه اینها را در اختیار دارد.

■ ده کشور برتر در صنعت توریسم

نگاهی به کشورهای جهان از لحاظ درآمد توریسم طبق آخرین آمار جهانی نشان میدهد، آمریکا با ۹۳.۹ میلیارد دلار بالاترین میزان درآمد را داشته است و پس از آن کشورهای اسپانیا، فرانسه، ایتالیا، چین، آلمان، انگلستان، استرالیا، ترکیه و اتریش قرار دارند. نگاهی به این لیست نشان میدهد، که ترکیه همسایه غربی ایران در میان ده کشور برتر و جذاب برای گردشگران از سراسر جهان است. گردشگران خارجی ترکیه در سال گذشته بالغ بر ۶.۵ میلیارد دلار در این کشور فقط پول غذا داده‌اند که این رقم قابل توجه، معادل کل درآمد گردشگری ایران

■ جاذبه های گردشگری ناشناخته ایران

ایران سرزمینی پهناور است. فلات ایران شامل مجموعه پیچیده ای از رشته کوههای در هم تنیده است که کوه، عنصر اصلی آن میباشد. تنوع زیستی عظیم موجود در کشور، مرهون وجود کوهستان ها است و کوههای ایران از جمله غنی ترین و متنوع ترین رویشگاههای گیاهی جهان می باشد. کوه های زیبا، جنگلهای سبز، غار های پنهان در دل کوه ها و جنگلهای و تالاب های گوناگون، آبشار های سرنگون، پوشش کویری در دل منطقه مرکزی ایران از مهمترین جاذبه های ناشناخته و بکر ایران هستند که پتانسیل بالایی برای جذب گردشگر به وجود می آورند.

■ مزایای ایران برای جذب گردشگر

رشد گردشگری در ایران سهل الوصول تر از بسیاری از کشورهاست زیرا همه نوع آثار باستانی، تاریخی و طبیعی در کشور وجود دارد و به دلیل چهار فصل بودن کشور استفاده از آن در طول سال امکان پذیر است. در حالی که مرکز ایران هوای سرد و زمستانی را میگذراند، هوای بهاری و دلنشین آبهای نیلگون خلیج فارس پذیرای خیل مشتاقان سفر است و یا هنگامه تابستان گرم جنوب، هوای شمال ایران دل انگیز و پذیرای عاشقان دریای شمال است. به عبارت دیگر گردشگری در ایران را می توان صنعتی برای تمام فصول دانست و در این شرایط اگر زیر ساخت های گردشگری شامل راه، اقامتگاهها، هتل و مراکز پذیرایی استانداردسازی شود آنگاه همه چیز برای رشد درآمد و اشتغال فراهم می شود.

همچنین میتوان از موارد ذیل بعنوان مزایای ایران در گردشگری نام برد:

- ۱- وجود هزینه های ناچیز گردشگری در ایران
- ۲- وجود امنیت در ایران اسلامی

کرمانشاه - طاق بستان

هزار نفر از کشور عمان تنها برای کاشت مو به ایران سفر کرده اند؛ و بخش جراحی زیبایی ایران از جمله جراحی زیبایی بینی، لفتینگ صورت، کاشت مو بخشهایی است که بسیار از گردشگران سلامت کشورهای اروپایی را به ایران سرازیر کرده است. تمامی این موارد به دلیل دانش فنی و اطمینانی هست که در بین کشورهای همسایه و دیگر کشورها رواج پیدا کرده است و دومین دلیل عمده کاهش نرخ پول ملی در مقابل ارزهای معتبر دنیا از جمله دلار و یور می باشد.

■ مشکلات صنعت گردشگری در ایران

ایران با تکیه بر تورسم منطق با اصول و مبانی فرهنگ انقلاب اسلامی، سازماندهی و گسترش آن را در برنامه های توسعه اقتصادی اجتماعی مورد توجه قرار داده است. از اینرو از میان برداشتن موانع و مشکلات موجود در صنعت جهانگردی ایران، در واقع راه را برای دستیابی به اهداف و مقاصد هموار می کند. یک برنامه ریزی دقیق در این راستا به دنبال یافتن راهلهای منطقی و قابل اجرا برای حل مشکلات و معضلات است، چرا که محور اصلی اجرای برنامه هایی پیش بینی شده حذف موانع و مشکلات بازدارنده است. بحث در ابعاد گوناگون ایرانگردی و جهانگردی از دیدگاههای مختلف و تلقی آن به عنوان یک محور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و همچنین قیاس سهم و جایگاه ایران در این صنعت با کشورهای سیاح پذیر جهان، دشواریها و تنگناهای صنعت ایرانگردی و جهانگردی در ایران را نشان میدهد. تنها از طریق رفع این دشواریها و معضلات است که صنعت جهانگردی ایران جایگاه خود را خواهد یافت و هدفها و ایده آنها قابل دسترس خواهد شد.

حال این سوال پیش میاید که مشکلات و محدودیت های صنعت مذکور در ایران کدامند؟

- ۱- بیم اثرات مخرب ورود گردشگران خارجی بر فرهنگ بومی ایران
- ۲- پندارهای نادرست گردشگران خارجی از وضعیت

فعلی ایران

۳- عدم تبلیغات مناسب در زمینه جاذبه های سیاحتی ایران در سطح بین الملل

۴- عدم شناخت سلیقه گردشگران خارجی در مجموع صنعت تبلیغاتی در حوزه ایرانگردی و جهانگردی ایران از جنبه های مختلف به عنوان نکته ای برجسته در خور تأمل و تعمق است. نارسایی در وسایل اطلاع رسانی، کمبود و حتی فقدان نشریات مختلف، ژورنالها، مجلات و اطلاعات جهانگردی برای معرفی جاذبه ها، عدم امکانات و راهنمایی مسافران، عدم وجود نقشه های سیاحتی و مصور و راهنمای شهرها به زبانهای مختلف و بسیاری موارد دیگر از جمله محدودیتهای تبلیغات داخلی است.

کشور ایران با همه جاذبه های بزرگ و جهانگردی که در اختیار دارد، می تواند در نهایت سهولت از این همه امکانات و آثار ارزشمند استفاده های تبلیغاتی بسیار وسیعی بنماید.

شیراز - مسجد نصیرالملک

اردبیل - پل معلق بیرتقی

ایجاد شغل، به ابزاری برای ایجاد اشتغال بدل شود. امروزه از توسعه صنعت گردشگری به عنوان مهمترین عامل در کاهش مفاسد اجتماعی و رسیدن به جامعه سالم یاد می کنند و تحصیل رفاه اجتماعی و رسیدن به حداقل های زندگی قابل استناد و استاندارد شده قطعاً از طریق توسعه و رونق صنعت گردشگری میسر است.

خصوصی، توزیع سرمایه گذاری ها در سراسر کشور، و بازتوزیع ثروت است.

گردشگری این ظرفیت را دارد که با تولید شغل با سرمایه گذاری کمتر و با پایداری بیشتر، کشور را به سمت توسعه پایدار و تحقق اهداف توسعه پایدار بعد از ۲۰۱۵ سوق دهد. توسعه گردشگری می تواند بخشی از اقتصاد مقاومتی درون زا و برون گرا باشد و ما به واسطه آن می توانیم زندگی بدون نفت و سفره های بدون نفت را در کشور تجربه کنیم. بر اساس افق ۱۴۰۴، با ورود ۲۰ میلیون گردشگر و با هزینه کرد متوسط ۱۷۱۰ دلار در هر سفر، درآمد حاصله بالغ بر ۲۰,۳۴ میلیارد دلار خواهد شد. اگر خارج از استانداردهای سازمان جهانی گردشگری هزینه کرد هر گردشگر ورودی به ایران را حدود ۱۰۰۰ دلار در نظر گرفته شود، درآمد مستقیم این صنعت بالغ بر ۲۰ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۴ خواهد بود. تاکنون در جهان برای مبارزه با فقر، راهی کارآمدتر از ایجاد شغل پایدار و شایسته یافت نشده است، گردشگری ظرفیت دارد تا در صورتی که به شکل پایدار دنبال شود از طریق

مزایای توسعه گردشگری در ایران

مهمترین مزایایی که توسعه گردشگری برای ایران به ارمغان می آورد میتوان به اختصار به چند مورد اشاره کرد که عبارتند از:

- ۱- ایجاد درآمد ارزی برای کشور
- ۲- ایجاد اشتغال به ویژه برای جوانان
- ۳- نشان دادن پیشرفت ها و تحولات ایران در سالهای اخیر و مبارزه علیه تبلیغات غرب
- ۴- جذب سرمایه گذاری خارجی
- ۵- رونق اقتصاد ایران در بخش گردشگری

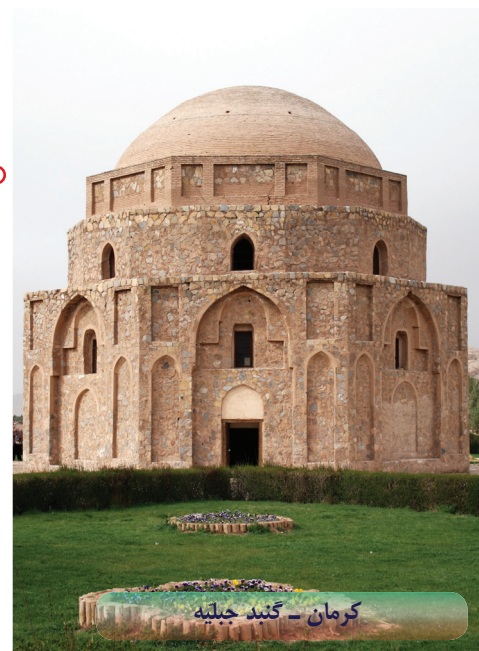
در پایان لازم است ذکر شود که توافق اخیر ایران با قدرتهای جهانی می تواند رشد گردشگری ایران را تا حدود زیادی گسترش دهد تا جایی که در حال حاضر طبق گفته مسئولین، ایران نیاز به ۲۰۰ هتل چهار ستاره و پنج ستاره دارد؛ و در صورت تقویت ناوگان هوایی ایران، می توان آینده روشنی برای صنعت گردشگری ایران انتظار داشت. همچنین درآمد ارزی کشورهای مختلف از محل گردشگری در سال ۲۰۱۳ حدود هزار و ۲۵۰ میلیارد دلار بوده است و حدود نیم درصد از این سهم به ایران تعلق دارد که باید با توجه به ظرفیت گردشگری کشور آن را به سه درصد برسانیم.

بر اساس پیش بینی های دست اندرکاران در سند چشم انداز ۲۰ ساله، باید تا سال ۲۰۲۵ میلادی تعداد گردشگر ورودی به کشور به ۲۰ میلیون نفر و درآمد حاصل از ورود آنها به ۳۰ میلیارد دلار برسد.

برنامه ریزان بخش صنعت گردشگری بر این باورند که خوشبختانه همه نقاط ایران ظرفیتهایی برای صورت های مختلف گردشگری از جمله: گردشگری فرهنگی، زیارتی، ورزشی، اکوتوریستی، ماجراجویانه، تفریحی و ... دارند، بنابراین کشورمان این ظرفیت را دارد تا اشتغال را در سراسر ایران گسترش دهد. به علاوه، توسعه گردشگری نیازمند مشارکت فعالانه بخش

گردشگران خارجی در ایران

کرمان - گنبد جلیبه

آذربایجان غربی - چشمه کانی گراوا

قزوین - کاروانسرای سعدالسلطنه

کاشان - سرای بروجردی

اواسط جاده فیروز کوه - منطقه خطیر کوه

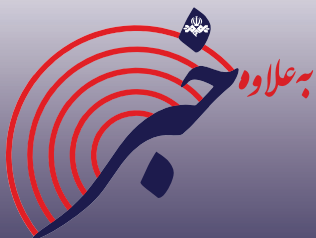

گیلان - شهر ماسوله

یزد - آتشکده زرتشتیان

روزنامه الکترونیکی خبرگزاری صدا و سیما

یزد - مسجد جامع کبیر